

34,1%

Tāds bija ēnu ekonomikas īpatsvars būvniecībā pagājušajā gadā Latvijā, sarūkot par 1,1% pret 2017. gadu.

ARNIS SAUKA, SSE RIGA PROFESORS

OLAVS CERS

Maksātnespēja – bankrots vai otra iespēja?

Kaut arī maksātnespējas joma nav jaunās valdības prioritāšu sarakstā, turpinās darbs tās pilnveidošanā. Šobrīd diskusija starp Tieslietu ministriju un sociālajiem partneriem norisinās pozitīvā gultnē – beidzot tiek aktualizēta tā dēvētā otrā iespēja. Proti, pasākumu kopums, lai maksātspējas problēmu mākti uzņēmumi nevis bankrotētu, bet gan saņemtu nepieciešamo palīdzību darbības atjaunošanai un turpināšanai. Viens no jautājumiem, kas pastāvīgi bijis vismaz divu iepriekšējo Saeimas deputātu sasaukumu darba kārtībā, ir maksātnespējas procesa problemātika. Par šo jautājumu ir daudz diskutēts, taču lielākoties ar negatīvu pieskaņu.

Tā, piemēram, 2018. gada 27. augustā Tieslietu padome publicēja ekspertu komisijas ziņojumu par maksātnespējas procesu tiesvedību izvērtējumu, aptverot laika posmā no 2008. līdz 2014. gadam notikušos maksātnespējas un tiesiskās aizsardzības procesus. Ziņojumā bija norādīts gan uz konkrētu tiesnešu darbībām šo kategoriju lietu izskatīšanā, gan sistēmiskām problēmām. Deklarācijā par Artura Krišjāņa Kariņa vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību maksātnespējas jautājumi ir skarti divos punktos. Proti, deklarācijas 179. punktā ir norādīts: «Turpināsim stiprināt maksātnespējas uzraudzības sistēmu, pārskatot tās efektivitāti un izskauzot negodprātīgu principu īstenošanu.» Savukārt deklarācijas 188. punktā norādīts, ka tiks izvērtēti maksātnespējas procesa administratoru darbības finansējuma modeļi.

Patlaban maksātnespējas procesu regulējuma pilnveide notiek saskaņā ar Maksātnespējas politikas attīstības pamatnostādņēm 2016.–2020. gadam un to īstenošanas plānu, kas apstiprināts ar Ministru kabineta 2016. gada 21. septembra rīkojumu Nr. 527. Jau šī plāna izpildes ietvaros pēdējie grozījumi Maksātnespējas likumā ir pieņemti 2018. gada 31. maijā un stājušies spēkā 2018. gada 1. jūlijā.

Pavisam nesen, 2019. gada 18. februārī, tika publicēts Starptautiskā Valūtas fonda veiktais Latvijas maksātnespējas nozares novērtējums, kura rezultāti ir visumā pozitīvi, – līdzšinējais izvēlētais ceļš jomas sakārtošanā ir atzīts par pareizu. Iepazīstinot plašāku sabiedrību ar ārvalstu ekspertu sagatavotajā ziņojumā iekļautajām rekomendācijām, Tieslietu ministrijas pārstāvji iezīmēja turpmākās prioritātes maksātnespējas nozares attīstībā.

Ņemot vērā Starptautiskā Valūtas fonda veikto Latvijas maksātnespējas nozares novērtējumu, Ministru

Zvērīnāts advokāts, Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas Maksātnespējas tiesību advokātu sekcijas vadītājs

Ir jāaktivizē otrās iespējas izmantošana. Ja vien ir kaut mazākā iespēja, ka finansiālās grūtībās nonācis komersants varētu turpināt darbību, šī iespēja būtu jāizmanto,

kabinetam, galvenokārt Tieslietu ministrijai, ir aktīvi jāstrādā pie maksātnespējas procesa regulējuma pilnveides, lai atvieglotu un popularizētu tieši finansiālās problēmās nonākušu komersantu darbības turpināšanu vai pat atjaunošanu, izmantojot šim mērķim tiesiskās aizsardzības procesa sniegtās iespējas. Respektīvi, ir jāaktivizē otrās iespējas izmantošana. Ja vien ir kaut mazākā iespēja, ka finansiālās grūtībās nonācis komersants varētu turpināt darbību, šī iespēja būtu jāizmanto. Tieslietu ministrijas valsts sekretāra vietniece tiesību politikas jautājumos Laila Medina atzīst: «Līdz šim, domājot par to, kā sakārtot maksātnespējas jomu, esam koncentrējušies uz juridiskiem jautājumiem, mazāk analizējot ekonomiskos aspektus.»

Jāsecina, ka daudzi komersanti pat neapzinās tās plašās iespējas, kādas sniedz tiesiskās aizsardzības procesa institūts, piemēram, līgumsoda pieauguma apturēšana, daļēja procentu pieauguma apturēšana, nokavējuma naudas pieauguma apturēšana, nodokļu prasījumu nokavējuma naudas aprēķināšanas apturēšana, spriedumu izpildes lietvedības apturēšana par naudas summu piedziņu, aizliegums nodrošinātajiem kreditoriem prasīt iekļātās mantas pārdošanu, aizliegums kreditoriem iesniegt juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu u.c. Tomēr komersantu vidū diemžēl bieži vien valda uzskats, ka tiesiskā aizsardzība ir tas pats, kas maksātnespēja. Ir arī dzirdēti viedokļi, ka tiesiskās aizsardzības mehānisms visbiežāk tiek izmantots negodprātīgiem mērķiem.

Maksātnespējas kontroles dienesta uzdevumā 2018. gada decembrī tika sagatavots pētnieku grupas ziņojums par tiesiskās aizsardzības procesa efektivitāti, kura mērķis ir identificēt problēmjautājumus tiesiskās aizsardzības procesa tiesiskajā regulējumā, un tā piemērošanu praksē, kā arī sagatavot pamatotus priekšlikumus, kas ļautu novērst konstatētās problēmas un veicinātu tiesiskās aizsardzības procesa piemērošanu.

Kaut arī maksātnespējas nozares attīstība šobrīd nav iekļauta valdības prioritāšu sarakstā, tomēr, kā mēdz teikt, – bumba šobrīd ir Tieslietu ministrijas pusē! Nozarē iesaistītie ir gatavi aktīvi līdzdarboties, tomēr gaida Tieslietu ministrijas risinājumus, kā pilnveidot maksātnespējas procesu regulējumu tādā virzienā, lai pēc iespējas vairāk finansiālās problēmās nonākušu komersantu izvēlētos nevis bieži vien nokavētu maksātnespējas procesa pieteikuma iesniegšanu ar visām no tā izrietošajām sekām, bet gan pēc iespējas ātrāk atzītu maksātspējas problēmas un risinātu tās tiesiskās aizsardzības procesa ietvaros.

Galvaspilsētas tilti un pārvadi ir 40–50 gadus veci, un mēs nevaram sagaidīt, ka tie būs brīnišķīgā stāvoklī.

Emīls Jakrins, Rīgas domes Satiksmes departamenta priekšnieka p.i. (lsm.lv)

Zelenskis uzvarēja Porošenko ar nokauta jautājumu: «Kā tas nākas, ka Eiropas nabadzīgākajai valstij ir visbagātākais prezidents Eiropā?» Ko Porošenko varēja atbildēt? Neko.

Anders Oslunds, ekonomists (Twitter)

«Nekustamā īpašuma rokasgrāmatas» jaunākajos papildinājumos iekļauta informācija par:

- dažādām datubāzēm;
- salīdzinoši nesen ieviesto Apgrūtināto teritoriju informācijas sistēmu un problemātiku saistībā ar informācijas publisku pieejamību;
- zemes īpašuma darījuma subjektiem;
- svarīgāko informāciju meža zemes iegādes darījumos;
- zemesgrāmatas un kadastra informācijas sistēmas datu aktualizēšanu.

Sadarbībā ar

PRIMUS · DERLING

